

Toimetaja veerg

*Päivi Märjamaa,
toimetaja*

Kui 3. detsembril tekki-
sid kodude aknalaudadele
adventiüünlad ning maju ja
aiapuid asusid kaunistama
elektrilampidest vanikud, siis
oli see kindel märk, et midagi
on tulemas.

Jõulud peaksid olema meie
kõige armsamad ja kodusemad
pühad – lihtsad ja südamlikud,
ilma liigse pidulikkuse ja sära-
ta.

Tegelikult ei tule need pü-
had enam ammu ilma jõulude
eripakkumiste, eriväljaannete
ja kaubanduskeskuste imede
öödetä. Kaubandus elab ja hin-
gab juba oktoobrikuust alates
jõulude rütmis.

Kõiki ideevälgatusi ei saa
ega tasugi omaks võtta. Kõik
moed ja trendid on ikka vaid
soovitused, mida alati ei mak-
sagi kodustada.

Mulle meeldivad inimesed,
kes oma väikeste valgete käe-
kestega midagi teha oskavad.
Ise tehtud asjadel on hing, aga
puudub hind, selles pole kaht-
lustki.

Kasutagem siis pead ja käsi
ja mõõdukalt kaubandust, et
elu ilusamaks teha.

Ilusaid, trendikaid, roosa-
mustavärvilisi jõule!

Rohkem valgust

*Vahur Jaakma,
vallavanem*

Seda kirjatükki kirjutades tibab väljas vihma, maa on must või roheline, pehmed kruusateed sunnivad autojuhte laveerima, et vältida auke ja veelompe.

Hommikul tööle minnes on pime, tagasi tulles samuti pime. On detsembri algus ja jõuluaeg. Tahaks näha aga lumevaipa ja tunda mõõdukat talvekülma. Paraku aga peame leppima sellega, et elame parasvöötmes ja meie detsembriilm on just selline heitlik.

Seepärast soovigem oma lähedastele, sõpradele ja kolleegidele rohkem valgust, olgem heasoovlikumad teineteise suhtes, oodakem üheskoos peagi saabuvat valget aega.

2006. aasta oli Puhja vallavolikogule ja vallavalitsusele tõine ja kohati väga pingeline. Ehitasime ja remontisime vallale kuuluvat kinnisvara, pidasime mitmeid mõtetalguid valla edasise arengu teemadel ning istusime rasketel läbirääkimistel saavutamaks meie vallale parimaid lahendusi.

Kui tuua üksikuid olulisemaid näiteid, siis 13.jaanuaril võisime tähistada Puhja lasteaia remondijärgset taasavamist. Pikaleveninud ehitustööd tekitasid palju pingeid ja segadust lasteaia töökorralduses. Kuid lõpp hea, kõik hea! Alustasime ka Puhja seltsimaja rekonstrueerimisega. Arvan, et paljud valla elanikud on oma silmaga esialgseid tulemusi näinud. Tuleval aastal jätkame töödega seltsimaja saalis ja lavaruu-

mis. Saavutasime hea koostöö Maaülikooli õppejõudude ja üliõpilastega Ulila suveaia taastamise ideede otsinguil ja Puhja aleviku ruumilisel planeerimisel. Koostöö jätkub ka järgneval aastal. Maikuu tähistasime valla taasloomise 15.aastapäeva. Teatavasti anti 16.mail 1991. aastal Puhja külanõukogule omavalitsusliku haldusüksuse ehk valla õigused. Sel sügisel saatsime Soome sõprusvalda Kuhmoisesse rohkem kui poolesajast suurest fotost ja pea kahe tunni pikkusest videokassetist koosneva näituse. Tagasisidet uskudes äratas näitus soomlastes väga suurt vaimustust ja imestust. Sõbrad olid siiralt vaimustunud meie inimeste rikkast kultuurielust ja koostegemise lustist. Ei saa nimetamata jätta Rekule slipi ehitamist, kus kodanikualgatuse korras valmis korralik paatide vettelaskmise rajatis. Vaimustav on asjaolu, et mõte ehitada slipp sai teoks ühe nädalaga või siis naljaga pooleks – 168 tunniga!

Volikogu, vallavalitsuse ja paljude aktiivsete vallakodanike ühistöös pidasime mitmeid mõttetalgud ja ümarlaudu valla edasiste arengusuundade ja ruumilise planeerimise teemadel. Need koosolekud olid väga tõised ja tulemuslikud. Selginesid mitmed ideed ja plaanid lähiaastate toimetusteks. Kindlasti jätkub töö sama tempoga ka aastal 2007.

Täna kõiki meie valla elu edendajaid, kolleege, valla asutuste töötajaid, koostööpartnereid, meie tublisid ettevõtjaid. Aitäh koostöö eest! Head jõuluaega ja vana aasta lõppu! Rohkem valgust, rohkem valgustust!

Volikogus

Viive Paltseri, vallasekretär

Volikogu korraline istung toimus 29. novembril 2006.

Juba tavapäraseks kujunenult kuulati alustuseks vallavanem Vahur Jaakma lühiülevaadet vallavalitsuse suurimatest tegevustest:

- 1) valmis 70-st fotost ja videokassetist koosnev fotonäitus meie valla inimestest ja tegemistest, mis saadeti näitusele Soome Kuhmoise raamatukogusse. Kuhmoise vald on Puhja valla sõprusvald juba 1990. aastast;
- 2) vallamaja stendil on avalikult välja pandud Reku sildumisrajatise detailplaneeringu eskiislahenduse materjalid, mille kohta on võimalus kõikidel avaldada arvamust;
- 3) käimas on Alam-Pedja Looduskaitseala kaitse-eeskirja avalik väljapanek. Vallavalitsus peab vajalikuks vaidlustada piiranguvööndi seadmise Reku piirkonda. Tähtaeg selleks on 5. detsember 2006.
- 4) valminud on Puhja valla ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni arengukava. Dokument on kooskõlastatud Tartu- ja Tervisekaitsetalituse poolt;

- 5) valminud on lepingu projekt erateede avalikuks kasutamiseks andmise võimaldamiseks;
- 6) Märkimisväärselt suurt tähelepanu ja ajakulu nõudis Puhja valla Tegevuskava ja investeringute 2007-2010 projekti ettevalmistamine teiseks lugemiseks volikogus.
- 7) korduvate läbirääkimiste tulemusena on saavutatud kokkuleppe Ulila veevärgi rajatiste ostuks valla omandisse. Kuni uute rajatiste valmimiseni Emajõe Veevärgi projekti raames jätkab tööd senine operaator OÜ Revo Veevärk. Toimuvad ettevalmistused notariaalsete lepingute sõlmimiseks Sangla Turvas AS ja Revo Kommerts AS-iga.

Maanõunik Eda Vihandi poolt ettevalmistatud küsimuses võttis volikogu vastu otsuse Teilma külas asuva Õunaaia kinnistu sihtotstabe muutmiseks maatulundusmaast elamumaaks.

Vallavalitsus esitas volikogule esimeseks lugemiseks Puhja valla ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni arendamise kava aastateks 2006-2015. Koostatud kavaga on võimalik tutvuda valla kodulehel ning esitada selle kohta ettepanekuid hilje-

malt 15. detsembrini k.a. Seejärel esitatakse kava detsembrikuu volikogu istungil teiseks lugemiseks.

Volikogu võttis vastu otsuse audiitori määramiseks valla eelarve täitmise ja majandusaasta aruannete auditeerimiseks aastateks 2006-2009. Audiitoriks määrati OÜ Audiitorbüroo RKT. Volikogu otsustas moodustada valla põhivarade ümberhindamise läbiviimiseks valla ametnikest koosneva 5-liikmelise ajutise komisjoni. Komisjoni tegevuse ajaks on kolm kuud. Tegevus lõpetatakse 28. veebruar 2007.

Vallavanem Vahur Jaakma esitas volikogule informatsiooni valla eelarve täitmisest nii tulude kui kulude osas seisuga 15. november k.a. Volikogu võttis esitatud informatsiooni teadmiseks.

Viimase päevakorrapunktina esitati teiseks lugemiseks tegevuskava aastateks 2007-2010 projekt, mis oli eelnevalt alaliste komisjonide poolt läbiarutatud ja täiendatud parandusettepanekutega. Tegevuskava kinnitatakse volikogu detsembrikuu istungil. Tegevuskavaga on võimalik tutvuda valla kodulehel.

Teade nimekirja avaliku väljapaneku kohta

Eda Vihand, maanõunik

Vastavalt Maareformi seaduse § 233 lõige 4 järgi on Puhja Vallavalitsus koostanud vaba põllumajandusmaa kasutusvaldusesse taotlejate nimekirja. Nimekiri (maatüki number, taotleja nimi või nimetus, äriregistri kood) pannakse välja omavalitsuses avalikuks tutvumiseks. Teade nimekirja avaliku väljapaneku, alguse ja kesvtuse kohta avaldatakse ajalehes Postimees ja valla lehes.

Vaba põllumajandusmaa kasutusvaldusesse taotlejate nimekiri on avalikuks tutvumiseks väljapandud igal tööpäeval alates 11. detsembrist kuni 22. detsembrini k.a. Puhja vallamajas, infostendil.

Pärast avalikustamist ja esitatud kaebuste läbivaatamist kinnitatakse nimekiri.

Enne vaba põllumajandusmaa kasutusvaldusesse saajate nimekirja kinnitamist on vallavolikogul õigus nõuda taotlejaltpõllumajandusliku tootmisega tegelemist tõendavaid dokumente. Kaebusi võib huvitatud isik esitada kirjalikult kümne päeva jooksul, arvates nimekirja avalikustamise kuupäevast. Kaebusi võib huvitatud isik saata ka tähtitud kirjaga. Kaebuses peab olema selgelt märgitud vastuväite sisu, samuti andmed kaebuse esitaja kohta.

Volikogu lahendab huvitatud isikute kaebused, kinnitab nimekirja ja esitab selle maavanemale.

Kui ühte maatükki soovib kasu-

tusvaldusesse saada mitu isikut ja nad omavahel vallavalituse poolt määratud tähtajaks kokku ei lepi, otsustab maa kasutusvaldusesse andmise maavanem vallavolikogu ettepanekul. Vallavolikogul on õigus eelistada taotlejat, kelle põllumajanduslik tootmine on jätkusuutlik ja kes tegelikult kasutab sama maatükki või kelle maaomandiga taotletav maatükk piirneb, või füüsilisest isikust ettevõtjat. Kui maavanem ei nõustu volikogu ettepanekuga või leiab, et kohaliku omavalitsuse otsus ei ole õiguspärane, saadab ta ettepaneku volikogule tagasi uueks arutamiseks.

Kasutusvaldusesse antud maad ei või anda rendile ega teisele isikule kasutamiseks.

Valla edasiminekut juhivad arengukava ja üldplaneering

Vahur Jaakma, vallavanem

Kõigil Eesti omavalitsustel, linnadel ja valdadel peavad olema vähemalt kaks väga olulist dokumenti – valla arengukava ning üldplaneering. Nende dokumentide koostamine toimub volikogu, vallavalitsuse ja üldsuse tihedas koostöös ning koosvastutuses.

Algatuseks räägin lahti nende nimetuste taga peituvat sisu. Nimelt sisaldab *arengukava* valla majandusliku ja sotsiaalse olukorra ning keskkonnaseisundi hetkeanalüüsi, pikemaajalise tegevuse kavandamist ning edasise arengu suundi ja eelistusi. *Üldplaneeringu* eesmärk on muuta valla areng juhuliselt toimuvate muutuste kogumist sihipäraselt toimuvaks muutuste reaks. Arengukava on seega kirjutatud tekst, üldplaneering on kaardi- ja plaanimaterjalid, millele lisandub seletuskiri.

Arengukava kirjeldab meie vajadusi ja ka unistusi

Puhja Vallavolikogu kinnitas 27. detsembril 2001 oma määrusega valla strateegilise arengukava aastani 2012. Sellele kavale lisandusid tegevuskavad ehk investeringute kavad, mis käsitlesid kolmeaastaseid perioode. Kuna strateegilise arengukava koostamise aeg langes aastatesse 2000-2001, siis aastal 2006 ilmses, et vahepealne kiire areng ja muutunud vajadused sunnivad arengukava üle vaatama, muutma ja täiendama. Volikogu ja vallavalitsus korraldasid käesoleval aastal mitmeid seminare ja arutelusid arengukava kaasajastamiseks. Moodustati mitmeid töörühmi, mis põhinesid volikogu alalistel komisjonidel. Töörühmade koosseisu kaasati inimesi mitmetelt elualadelt, kutsutud olid erinevate huvigruppide esindajad. Peagi valmiv Puhja valla tegevuste ja investeringute kava aastateks 2007-2010 sisaldab endas järgimisi valdkondi:

- sooja- ja veemajandus;
- elamumajandus; teed ja transport;
- ühistegevus ja mittetulundusühingud, juhtimine;
- sotsiaalhoolekanne ja tervishoid;
- keskkond, heakord, turvalisus;
- maa ja maakasutus;
- kultuur, vaba aeg, sport.

Kõikide valdkondade juures on kirja pandud probleemid, eesmärgid edasiseks, rahastamise allikad ja tegevuse täitmise eest vastutajad. Nimetatud dokumendi viimane ehk kolmas lugemine ja kinnitamine toimub 27. detsembri volikogus. Seejärel on see konsensuslik valla arengut juhtiv tegevuskava kõigile kättesaadav valla kantseleis ja koduleheküljel.

Üldplaneering kirjeldab meie soove ja loob võimalusi ruumilises keskkonnas

Valla üldplaneering tegeleb valla territooriumi planeerimisega. Üldplaneeringu ülesandeks on kõige lihtsamalt väljaöelduna määrata ära maakasutus. Määratletakse ära võimalikud väikeelamumaad, puhkealad, tootmis- ja ärimaad, väärtuslikud põllumaad, kaitsealad. Üldplaneering tegeleb kogu valla territooriumi, st nii vallale, riigile kui ka erasikutele kuuluvate maade. Planeerimisega. Seetõttu on üldplaneeringu koostamise protsess rangelt reglementeeritud ja seotud mitmete avalike aruteludega, avaliku väljapanekuga, võimalike vastuväidete ärakuulamise ja vajadusel arvestamisega. Näiteks, kui oleme kokku leppinud, et väärtuslikel põllumaadel väikeelamute ehitamist ei lubata, siis nii see ka jääb. Samas loob üldplaneering eraomanikule ka võimaluse maakasutuse muutmiseks, näiteks et maatulundusmaale võib püstitada soovi korral ka elamuid või tootmis- hooneid.

Volikogu võttis 25.novembril 2003 vastu otsuse üldplaneeringu algatamise kohta. Moodustasime töörühmad, kaasasime avalikkust ja huvirühmade esindajaid. Täna on toimunud kuus töökoosolekut-seminari ja üks avalik arutelu Puhja Seltsimajas 30.novembril 2006. Ürituse täpne nimi oli Puhja valla üldplaneeringu lähteseisukohti ja eskiislahendust tutvustav arutelu. Arutelu toimumisest teavitasime e-kirjaga, kodulehel ja valla infotahvliitel. Kohal oli üle kahekümne inimese, kes kõik ka aktiivselt arutelus osalesid ning oma arvamust avaldasid. Korraldajad on seisukohal, et selliseid arutelusid peaksime korraldama ka teistes suuremates asulates - Räämsis ja Ulilas. Täna võib juba öelda, et oleme oma üldplaneeringu koostamisega natuke kaugemal kui poolel teel. Vaja on veel korraldada avalikke arutelusid, korraldada avalik väljapanek, saada kooskõlastused ja lõpuks see vastu võtta. Üldplaneeringu kehtestamise viimane tähtaeg kõigile Eesti valdadele on 1.juuli 2007.

Inimesed, kes on huvitatud jooksva info saamisest üldplaneeringu koostamise ja arutelude toimumise aja kohta oma e-posti aadressile, palume lahkesti seda teatada e-kirjaga aadressile vahur@puhja.ee.

Omavalitsuse arengukava ja üldplaneeringu koostamisel on parim lahendus, kui neid dokumente koostatakse üheaegselt. Teoreetikud on mõnikord väelnud selle üle, kumb on esmatähtis, kas arengukava või üldplaneering. Tegelikult nad täiendavad teineteist ja on tihedas seoses. Arengukavas soovitud tulemused realiseerime me ruumis ja ruumilise arengu ehk üldplaneeringu tegevused saavad toetuse meie arenguplaanidest. Nii arengukava kui ka üldplaneeringut saab vastavalt vajadusele aeg-ajalt üle vaadata, muuta ning täiendada.

Kuidas elab Puhja Gümnaasium?

Reet Lepik,
Puhja Gümnaasiumi
direktori asetäitja õppekasvatustöö alal

14. novembril toimus Puhja Gümnaasiumis lastevanemate üldkoosolek, kus kokkutulnud said kuulata Viljandi maa- vanema hr Kalle Küttise esinemist teemal „Kodu ja kooli muutunud rollidest“.

Elame ajas, kus valitseb:

- postmodernistlik maailmakäsitlus – kõik jooksevad eri suundades;
- kõikjal ja kõiges on levinud paljusid kuni selleni, et kõik sobib;
- üldise ja ühtse töö mittetunnustamine;
- olevikulisel ületähtsustamine – terve on see, kes elab hetkes, siin ja praegu, s.o ajaloolise eitamine;
- kirg saavutusele ja tulemusele – haridus kui vahend karjääri tegemiseks.

Kõik püsiv tundub olevat kadumas – vastupidavate asjade asemel ühekordseks kasutamiseks mõeldud asjad; vaade elule nagu turistidel, kes nopivad muljeid, aga terviklikku pilti ei saa.

Austus algab iseenda austamisest, tõeliselt olulise mõistmisest.

Kodu ülesanded, mida peaks suutma lapsele selgeks teha:

- oluline on töö, st elatusvahendite hankimine;
- isikliku elu mõtestamine;
- olla kodanik;
- osalemine kultuurielus.

Aitäh lapsevanemate, kes tulid teada saada:

S. Pöldmaa, M. Sepp, I. Pokk, L. Vaht-ramäe, E. Vorobjovski, Ü. Jaamann, L. Veski, M. Kangro, R. Tuvike, T. Karv, J. Karajeva, A. Männiste, M. Kõlu, S. Sini- lill, T. Hanni, J. Luik, A. Säde, A. Taavet, M. Miil, L. Laars, K. Licht, K. Luik-Arras, A. Mahla, R. Hämäläinen, M. Ratassepp, M. Rehme, T. Lait, O. Roon, H. Kitsnik, E. Kitsnik, K. Kuusk, M. Sikk, A. Mitt- Siida, A. Pihlap.

Usume, et oli huvitav ja loodetavasti ka kasulik.

Klassikoosolekutel tegid vanemad oma ettepanekuid koolielu korraldamiseks:

- Vanemad soovivad E-koolile üleminekut;
- Oodatud on lastevanematele mõeldud koolitused;
- Kevadeks on vaja jalgrataste hoiukoh- ta.

4K koolide koostööpäev Järva-Jaanis

Ka sellel õppeaastal jätkub Puhja Gümnaasiumi koostöö Luunja Keskkooli, Tsirguliina Keskkooli ja Järva-Jaani Gümnaasiumiga. Esimeseks küllakutsujaks/vastuvõtjaks olid järvajaanilased. Puhja Gümnaasiumist asus 17. novembril Järvamaale teele kaheksa õpetajat: M. Karja, V. Ivanov, R. Kink, M. Reiko, T. Õunapuu, D. Lokk, P. Märjamaa, R. Lepik ja kooli majandusala juhataja A. Lipping. Huvitav ja kasulik päev algas e-koolile üle läinud Järva-Jaani Gümnaasiumi administraator/infojuhi K. Anijärve tutvustusega e-kooli töökeskonnast, järgnesid töөрühmad juhtkonnale, aineõpetajatele, klassijuhatajatele.

Pärast tarkuse taganõudmist viis teekond kahte kaunisse renoveeritud

mõisakooli. Roosna-Alliku mõisahoonne on üks Eestimaa kaunimaid ja seda peetakse 18. sajandi ehitusloo pärliks. „Valge roosi“ mõisas toimus külalistele haridustund.

Albu mõis on ehitatud 17. sajandi lõpul, see on vanim säilinud puitmõis Eestis. Imetusväärseid ligi 300 aasta vanused vestibüüli puidumaalingud, barokkstiilis maalinguga laeplafoon ja koobaltmaalinguga ahi ning kogu hoonet läbiv mantelkorsten pälvisid kõigi vaimustatud tähelepanu. Mõnuses kunstiklassis toimus meile ka joonistamise tund. Pika ja huvitava päeva lõpetas õhtusöök 2004. aastal avatud Toiduaidas maakivist aidahoones.

Tehke lapsele jõulukink - kuulake teda

Jõulud on aeg, mil tehakse üksteisele kingitusi. Kink, mida kaubamajast osta ei saa, aga mida üha enam soovitakse, on oma lähedastega suhtlemiseks võetud aeg.

Psühholoogid kutsuvad lapsevanemaid üles - tehke oma lapsele jõulukink: kuulake teda, võtke tema jaoks aega.

Lastel puuduvad käitumismudelid ja -kogemused. Lapsevanem, kes on pika päeva tööl ja oma last vaid magavana näeb, hakkab psühholoogide statistika järgi oma last kuulama ja temaga tegelema alles siis, kui lapsel tekivad probleemid.

Kui vanasti tahtis keegi sepaks saada, siis läks ta meistri juurde selliks. Kõigepealt ulatas vaid tööriistu kätte, samal ajal kuulas-vaatas-jättis meelde. Seejärel hakkas sell sepa juhendamisel tegema töid, nagu oli näinud meistrit ees tegemas. Inimese sotsiaalsus ja minapilt tekivad elavates suhetes, mitte arvuti või teleri taga. Suhtlemine ei ole midagi iseenesest mõistetavat, vaid nagu enamik protsesse siin maailmas - me kas valdame seda või ei valda. Ja nagu kõik oskused, on ka suhtlemisoskus õpitav. See on nagu loodusseadus - see, et me seda ei valda, ei vabasta meid tema mõjudest.

Soovitusi lapsevanemale:

- Tundke oma lastest rõõmu! Andke lapsele tagasi tema lapsepõlv - võtke aega koosolemiseks, kuulake oma last.
- Lapsevanemaks olemine ei tule vanuse, vaid kogemusega. Kui Teil on probleem, siis otsige abi. Probleemi tunnistamine ja vastutuse võtmine on suurim tugevus, millest algab muutus.
- Laste jaoks ei ole rängemat koorimat kui abitud vanemad - laps vajab kindlustunnet, et vanem saab enda ja oma eluga hakkama.

Suhetest perekonnas saab alguse tarbimisühiskonnale omane võõrandumisprotsess, millega seisame silmitsi paratamatult ka koolis. Lastel, kellest hoolitakse, on head tulevikuväljavaated ja nende elu kujuneb mõtestatuks, neil on elus tunduvalt rohkem võimalusi kui nendel, kellest ei hoolita. Kui laps usub, et tast hoolitakse ning et tal on elus väljavaateid, siis on temas jõudu ja kindlust, et ületada oma nõrkusi ja vajadusel toime tulla muredega.

Innovatsiooni- ja ettevõtluspäev Puhja Gümnaasiumis

Mariann Karja
Puhja Gümnaasiumi
direktori asetäitja koolikorralduse alal

27. novembril toimus Puhja Gümnaasiumis innovatsiooni- ja ettevõtluspäev, mille AHHAA ning Tartu Ärinõuandla meeskonnad ettevalmistasid ja suurepäraselt läbi viisid.

Innovatsiooni- ja ettevõtluspäev korraldati kaheksas Tartumaa koolis ning kogu programm oli finantseeritud Euroopa Liidu struktuurifondide vahenditest. Projekti peamine eesmärk oli õpilaste ja õpetajate ettevõtlus- ning innovatsiooniteadlikkuse tõstmine.

Innovatsiooni- ja ettevõtluspäeva raames toimusid seminar, teadusteatritendused ning näitus „Idee kunst“.

Seminaril, mille sihtrühm oli 8., 10. ja 11. klass, selgitas Priit Joonas Tartu Ärinõuandlast, mis on ettevõtlus, innovatsioon ja Junior Achievement, missuguseid toetavaid teenuseid leidub noortele ettevõtjatele ning millised ettevõtlusvõimalused on Tartumaal. Koolinoortele räägiti ka õpilasfirma loomisest ning toodi sellekohaseid positiivseid näiteid.

Õpilased genereerisid ideede ja loovuse töötoas lahendusi probleemidele (näiteks mittemaitsev toit, riiete alt välkuv aluspesu jms) ning arutlesid, millised neist sobiksid ettevõtluse alustamiseks (toidutermosed bussijaamades, tekstid pesul).

TÜ keemiatudengite korraldatud teadusteatr haaras 8.- 11. klassi õpilasi jäägitult, sest katsete sooritus, tekkinud lõh-

nad, värvid ja helid olid atraktiivsed.

Näitusel „Idee kunst“ said 5.- 12. klasside õpilased ja nende õpetajad ehk vastused küsimustele Kuidas saada kse miljonäriks? Kas ainult kõrgtehnoloogia või ka näiteks nõõpnõelad on innovatsioon? Kuidas sünnivad ideed? Segway, valepidi jalgratas, erinevad nupu-meistrid, mälu kontroller, kaal jm interaktiivsed eksponaadid panid külastajaid uurima ja proovima.

Käesoleval õppeaastal on Puhja Gümnaasiumis veel toimumas projekt Õpilase ja õpetaja individuaalsuse toetamine psühholoogilise nõustamise kaudu (augustist 2006 kuni juunini 2008) ning uuel aastal käivitub projekt Keskkonnaga ei mängita II.

ÜRITUSED PUHJA GÜMNAASIUMIS

12. detsembril kell 13.00 - 4Friends (Kadri Kosk, Triin Norman, Heleri Arumets, Kaia Kõörna) jõulukontsert kooli aulas.

13. detsembril kell 15.00 - Muusikaklassi jõulukontsert kooli aulas.

16. detsembril kell 19.00 Puhja Gümnaasiumi jõuluball seltsimajas.

20. detsembril kell 18.00 1.-4.klasside jõulupidu kooli aulas.

21. detsembril kell 17.00 5.-8.klasside jõulupidu kooli aulas.

21. detsembril kell 18.30 9.-12.klasside jõulupidu kooli aulas.

Disko 1.-12. klasside õpilastele kell 19.30 - 22.00

30. detsembril kell 10.00 jõuluturniir korvpallis kooli võimlas.

Viis aastat järjest on ilmunud Vilmsi kirjastuses "Rahvakultuuri Aastaraamat", mille abil on püütud ajaloo jaoks jäädvustada olulisemaid kultuurisündmusi rahvakultuuri valdkonnas aastate kaupa.

Rahvakultuuri aastaraamatu sisulisel koostamisel on järgitud maakondlikku jaotuspõhimõtet, et toetada ja tunnustada kohalikke kultuurihaldjaid.

Rõhutades paikkondliku kultuuri tähtsust ja selle arendamise vajalikkust, võiks olla just Rahvakultuuri aastaraamat väljund nende kultuuritegijate esiletõusmiseks.

Käesoleval aastal otsustati 2006 a Rahvakultuuri Aastaraamatus ühe artiklina kajastada iga maakonna ühte rahvamaja juhatajat. Tartu maakonna persoonilugu ühest rahvamaja juhatajast on Puhja seltsimaja juhataja Kaja Udsost.

Oleme harjunud rahvakultuuriks pidama eelkõige rahvalaulu ja -tantsu, käsitööd, tavasid ja kalendripühi. Kultuuriruum aga avardub ja seoses sellega ka rahvakultuuri piirid laienevad. Maailm teiseneb kiiresti ja rahvakultuurina näeme nüüd näiteks võrk- ja jalgpalli, aianduskursusi, keele- ja arvutiõpet, külade liikumist, kodu-uurimist, töötubasid, käsitöökursusi või harrastusteatri.

Kes oskaks või tahaks teha inimestele uuenenud ja ka vanu rahvakombeid põnevaks ja huvitavaks kui ükski seadus ei pane inimesi vaba aega veetma rahvakultuuriga?

Noore inimesena on pea kõik huvitatud laulust, tantsust ja näitlemisest. Puhja seltsimaja juhataja Kaja Udsost valis endale 22 aastat tagasi tantsu ja laulu täis ameti ja ametikohana pole seltsimaja juhatamine ainult ilu ja esteetiline nauding vaid ka meeletu töö ja suutlikkus igas olukorras ja igasuguste inimestega kontakti saada.

Kaja sõbrad ja kolleegid ei ole olnud kitsid jagama talle kiidusõnu ja tunnustust.

Puhja Gümnaasiumi muusikaõpetaja Ruth Luts: Tunnen Kaja alates 1980. aastast, kui alustasin tööd Puhja Keskkoolis. Kaja õppis 11. klassis, oli abituriient. Kaja jäi kohe silma oma säraga, energiaga ja organiseerimisvõimega. Praeguseks on meie koostöö kestnud juba veerand sajandit ja mitte ainult muusika pinnal. Ta on olnud meeldiv kolleeg, ääretult abivalmis ja toetav lapsevanem ning tööandja minule kui Puhja seltsimaja ringijuhile. Ta on jäänud väga mitmekülgseks isetegevuses: laulab kooris ja ansamblis, tantsib rahvatantsurühmas, näidendites on tal ikka peaosa.

Et Kaja töötab seltsimaja juhatajana, on Puhja rahvale suur õnn. Põlise puhjalasena valutab ta südant rahvakultuuri püsijäämise pärast kodukohas. Ta on selleks kulutanud tohutult energiat ja õnneks mitte asjatult - seltsimajas käib vilgas ja mitmekülgne ringide töö. Ringi loomine nõuab veenmisoskust, tuleb suhelda paljude inimestega, neid julgustada, innustada ja kiita. Lisaks peab tundma ka inimeste võimeid. Kaja tal tuleb see hästi välja, sest oma tegutsemislustiga on ta kõigile suureks eeskujuks ja inimesed usaldavad teda. Ringi juhendaja võib Kaja abile alati loota, tema toetus ja poolehoid on liigitav. Ringides osalejatesse suhtub ta soojuse ja lugupidavusega, ta austab inimesi, kes tegutsevad, tänab neid igal võimalusel. Kui palju kohustusi on ühel seltsimaja juhatajal veel, tavakodanik ilmselt ei aima ja ehk ei peakski. Rahvale ühes väikeses alevis on oluline, et oleks võimalusi eneseteostuseks, et oleks üritusi kus osaleda ning osa saada isetegemise rõõmudest. See kõik on meil olemas suuresti tänu Kajale.

Austan ja pean lugu Kaja tööst. Ta on pühendunud inimene, ta armastab oma tööd - teisiti ta ei oskakski.

Puhja valla sotsiaalnõunik Milvi Sepp: Meie sõprus algas rahvatantsurühma Opsal loomisega 1984.a. Kaja leidis inimesed, keda nüüdseks ühendab juba üle 20 aasta ühist tantsu ja seltsielu.

Seltsimaja juhatajana on ta valla kultuurielu eestvedaja, isetegevusringide käimalükkaja, eesti rahvakultuuripärandi väärtustaja ja säilitaja, pere- traditsioonide elushoidja, samuti teiste rahvuskultuuride ja taidluskollektiivide sissetooja. Tänujulid on valla eakad inimesed, et ta on neile organiseerinud toredaid meelelahutuslikke üritusi.

Kaja tuntakse särasilmse, kergejalgse ja rõõmsatujulise inimesena, kes osaleb ka ise paljudes isetegevusringides.

Kaja tahab ja viitsib palju teha teiste jaoks. Mis jääb endale? Tahan küsida kuidas temal läheb. Tahan küsida, kas ta on rahul sellega, mida praegu teeb. Ma tahan küsida kas tal on olemas kõik mida elult soovib...

Mis sai tõukejõuks praegusele ametile? Mis on õigupoolest need argumentid, mis panid seda ametit valima?

Kõik oli tegelikult väga lihtne ja lausa juhuslik. Ise ei liigutanud ma selleks küll sõrmegi. Puhja maakultuurimaja juhataja läks lapsepuhkusele. Kultuurimaja oli Puhja sovhoosi bilansis ja just majandi direktor ja ametiühingu esinaine mind sellesse ametisse kutsusid. Kuna ma ei olnud hetkel muude kohustustega seotud, olin nõus selle ametikoha vastu võtma. Tegemist oli ju ajutise kokkuleppega. Olen põline puhjakas ja kohaliku isetegevusega seotud väga tihedalt juba lausa koolieelsest perioodist. Eks ma siis neile silma olin jäänud. Kuid nagu öeldakse, et pole püsivamaid asju kui ajutised asjad. Läks nii, et mind ei oldud nõus enam ära laskma, ei kultuuriosakonna ega ka kohaliku majandi poolt. Ise olin ka oma südame kohaliku kultuurielule ja rahvale kinkinud ja nii saab selle aasta detsembris millestki väga ajutisest juba 22 tööaastat.

Kui alustasite 22 aastat tagasi kohaliku kultuurielu juhtimist, mis siis innustas?

Esialgu oli põhjus ikka selles, et tahtsin lihtsalt vastu tulla ja aidata - vähemalt nii palju, kui oskasin. Kultuurimaja oli tol ajal üprisriki nukras seisus: maja oli külm ja vajab remonti, mööblit, inventare, tegutses vaid üks isetegevus-

kollektiiv. Väljakutse oli ikka väga suur ja see innustaski. Ise tuli päevast päeva oma tööd õppida – mul puudus ju vastav eriharidus. Toetuda oli vaid omakandi toredatele inimestele, kelle keskel olin üles kasvanud ja kelle ees tantsinud oma esimesed tantsud, laulnud oma esimesed laulud ning peasi ma tundsin neid ja nemad mind. Kollektiividesse sai ju ikka esimeses järjekorras kutsutud oma kunagisi laulu- tantsu- ja näitemängukaaslasi. Neile olen kõige suurema tänu võlgu ja muidugi meie maja suurepärase kollektiivide suurepärasele juhtidele! Inimeste tundmine on minu arvates kultuurielu korraldamises ikka väga tähtis. Noor inimene on julge, takkajärgi tundub, et lausa hulljulge. Ring alustas tegevust ringi järel. Pisitasa sai kultuurimaja sisustatud, muretsetud muusikainstrumentid, tegime ka sanremonti ruum ruumi haaval. Aga oh seda õnne, kui 15 aastat tagasi tegi terve maja läbi põhjaliku remondi. Pärast remonti otsustasime ka esialgse nime, seltsimaja, taastada. Asjad asjadeks, kuid ma ei väsi rõhutamast – põhilised on ikkagi inimesed. Nemad on minu suured innustajad. Lugupidamine kodukoha inimeste vastu sunnib pingutama.

Millal on need hetked, kui saate rõõmustada selle üle, et Puhja seltsimajal läheb hästi?

Iga hooaja algus rõõmustab, kui kollektiivid saavad taas komplekteeritud ning neil on olemas juhendajad ja vajalikud tingimused ja vahendid. Muidugi kõik nende ettevõtmiste edusammud ja kordamine.

Väga meeldiv on teha päevast päeva tööd inimestega ja inimestele, kes tulevad meie majja täiesti vabatahtlikult. Kultuurikohustust ju pole.

Üritused, millega on rahul on nii tegijad, publik kui külalisesinejad. Ainult enesega rahulolemine on kõige keerulisem asi. Ennast ei saa petta. Mõnikord on nii, et publik kiidab, esineja ütleb häid sõnu, kuid endal jääb väike rahulolematuse okas hinge.

Rõõmustab, kui hooaja lõpuks saavad plaanitud ettevõtmised tõepoolest ka teoks.

Rõõmustab, kui meie töö annab inimestele võimaluse end hästi tunda, end heas

mõttes argipäeva pingetest välja elada ja annab veidigi jõudu igapäevasteks tegevusteks. Inimesed ju vajavad tsirkust ja leiba!

Olen ikka väga õnnelik, kui peatselt saabuvat seltsimaja 100-ndat juubelit saab tähistada nii väarikale tähtpäevale kohaselt remonditud majas ja õnnestunud üritustega – nii, et ikka süda kõigil rahule jääks. Me võlgname seda kunagistele puhjalastele, kes selle maja ehitasid. Selle nimel tuleb palju tööd teha!

Mis tunne on siis kui mõni ettevõtmine nurjub?

No ikka väga paha! Siis ma ei söö ega maga ja muudkui mõtlen. Kuid mõtlemine aitab – saad aru, mis läks valesti ja miks ning tulevad uued ideed.

Kui palju kõigutab Teid kriitika? Või võtate ette vaid kindla peale minevaid asju?

Olen selle koha pealt väga õrn – seda on vist kõik loomingulised inimesed. Pisaradki on kerged tulema. Eriti raske on ebaõiglane, ebaaus kriitika. Puhja on väike koht, kõik on justkui oma pere. Omade kriitika ongi alati kõige valesam, kuid sunnib ka tegevusele. Positiivne kriitika pole paha ja on edasiviiv. Kriitikast halvem on lihtsalt pahatahtlik õelus – see teeb jõuetuks.

Arvan, et olen suhteliselt oma töös maksimalist. Austan väga traditsioone, kuid ka kõige traditsioonilisemas ürituses tahan ikka, et oleks mingi uus iva või idee. Põnev ja huvitav peab olema. Kuid ka kindlus peab olema. Jällegi – hoolikas läbimõtlemine ja probleemide ettenägemine aitab apse vältida, kuid eks tegijal juhtub mõndagi.

Kas isiklikus plaanis on tulnud töö tõttu millestki loobuda?

Kindlasti. Väga palju olulisest.

Oma ajast perega. Öhtutest pereringis – sina lähed uuesti teisele ringile, kui teised saavad rahulikult öhtule jääda, tegeleda laste ja koduste toimetustega. „Kulturniku“ töö hinda peakski vist küsima nende perelt. Neile jääb ikka väga suur koorem kanda. Ilma mõistva abikaasa ja lasteta polegi võimalik seda ametit pidada. Ma olen selle koha pealt ikka väga õnnelik, kuid kerge pole kindlasti meil kellegil olnud. Luban, et kunagi maksan võla, mis ma oma lastele

võlgu olen, lastelastele.

Kultuurimaja juhataja on tööl 24 tundi päevas ja 7 päeva nädalas. Mees ikka lööbib, et tal on kriitikameele abikaasa – olgu pensionäride pidu või noorte disko – ikka olen esimene ja viimane. Töö on pingeline ja vastutusrikas. Peab olema suur pingetaluvusvõime. Õised ülevalemised kulutavad. Meie töö aga lausa eeldab pidevalt rõõmsa meele ja hea tuju olemasolu. Meie ülesanne on teiste hea tuju eest hoolitseda.

Haigeks jääda ei tohi – inimesed ju tulevad üritustele ja asendajaid ei ole. Õnneks on meie töös vastukaaluks nii palju positiivseid emotsioone, et see hoiab püsti ja tasakaalustab.

Tihedat töögraafikut arvestades tekib küsimus, millal Te elate, millal tegelete perekonna, hobidega?

Mul on kolm suurt armastust: pere, kodu ja töö. Kindlasti just sellises järjekorras. Kiirest elutempost hoolimata minu kodused teavad, et ma olen neil alati olemas ja nad on mulle kõige tähtsamad. Õnneks on minu töökoht kodule väga lähedal, nii et olen vähemalt kättesaadav. Mees ja lapsed on samuti seltsimaja ringides tublisti kaasa löönud. Abikaasa leidsingi juba kooli ajal koos isetegevust tehes ja ta tantsib siiani seltsimaja tantsurühmas ja lööb kaasa näiteringi tegevuses. Enda hobid on samuti suuresti seotud igapäevase tööga: tantsin segarahvatantsurühmas „Opsal“, laulan naiskooris „Läte“ ja Puhja ja Rannu koguduse noortekooris „Dionysius“, osalen näiteringi töös, tegelen kangakudumisega, olen Puhja Maanaiste Seltsi ja tantsuseltsi Opsal liige. Peale selle armastan väga aiatööd, raamatuid ja reisimist. Viimast kirge on samuti suuresti võimaldanud rahuldada kuulmine erinevatesse kollektiividesse. Öeldakse, kes teeb, see jõuab.

Just pühendumine ja kompromissitus kvaliteedis teevad Kajast Puhja kultuurielus väga hinnatud inimese. Ta on olnud alates 1984 aastast kohaliku isetegevuse huvide kaitsel ja koos Puhja inimestega seisnud ise-ja huvitegevuse parema käekäigu eest.

/Ruth Lutsu, Kaja Udso ja Milvi Sepa vastuste põhjal pani teksti kokku P. Märjamaa/

Isadepäev lasteaias

*Kaimo Sepp, Gabriel Kivaste,
lapsevanemad*

10. novembri sügiseselt pimedal öhtul oodati lasteaeda isasid, vanaisasid, onusid ja vendi tähistama isadepäeva. Külla olid kutsutud ka Kaitseväe Ühendatud Õppeasutuste Kõrgema Sõjakooli kadetid, kellel oli kaasas varustus, alates vormiriietest, lõpetades sõjatehnikaga.

Sõjakooli kadetid ehk nagu lapsed ütlesid -sõdurid olid oma esinemise väga hästi ette valmistanud. Nad tutvustasid erinevatel aastaegadel kantavat vormi, näitasid relvi ja muud tehnikat ning rääkisid oma õpingutest sõjakoolis. Kadettide huvitavad jutud ja võimalus oma käega relvi katsuda oli paljudele lastele esimene kokkupuude sõjameeste elu ja tegemistega. Asjalikud küsimused isadelt ja lastelt said samuti ammendavad vastused.

Pärast tubast teooriat algas õues praktiline tegevus. Kõik soovijad said osaleda jooksuvõistlusel ning rühmade kaupa mängiti maastikumängu. Mängu jaoks olid kõigil lastel kaasas taskulambid, et pimeduses paremini orienteeruda ja otsitav sõjakooli kadett üles leida. Nooremad rühmad olid tegevuses lasteaia õuealal, vanem rühm toimetas Puhja pargis ja sõitis tagasi lasteaeda suurel sõjaväeautol.

Õhtu lõppes ühise laulu ja tantsuga, kuuma tee ja kaneelirullidega ning hea tujuga.

Jõulupeod Puhja lasteaias

18.detsember kell 17.00

IV rühm

19.detsember kell 11.00

I rühm

kell 17.00

V rühm

20.detsember kell 17.00

III rühm

21.detsember kell 16.00

II rühm

Eesti Post annab välja selleaastased jõulumargid

Inge Rumessen, AS Eesti Post, kommunikatsioonijuht

22. novembril andis Eesti Post välja selleaastased jõulumargid nominaaliga 4.40 sisemaise ja 6 krooni rahvusvahelise jõulutervituse saatmiseks.

„Oleme püüdnud igal aastal koostöös kunstnikega anda traditsioonilistele jõulusümbolitele postmarkidel omapärase vaate-nurga,” ütles Eesti Posti emissioonikomisjoni esimees Rein-Karl Loide. Suusatava jõuluvanaga postmargi on kujundanud Jaan Saar, valgust kiirgava tormilaternaga Vladimir Taiger.

Taasiseseisvunud Eesti esimesed jõulumargid ilmusid 1992. aastal ning järgnevatel aastatel kujutati jõulupostmarkidel paljuski kirikuid. Alles 1996. aastal ilmnes esimene jõulumuinasjutu motiiviga postmark. Filatelistid hindavad jõulumarkide juures eelkõige jõulumeeleolu ja vastavate elementide olemasolu, osa Eestis ilmunud jõulumarke on otseselt ja teine osa tinglikult seotud jõulumotiividega.

Sinu tulevik algab täna

Agnes Männik
Puhja Gümnaasiumi vilistlane ja endine
õpetaja
Tallinna Ülikooli Haapsalu kolledži
arendusjuht

Enamus täiskasvanud inimesi veedab poole oma ajast töötades. Seepärast on väga oluline teha õige eriala valik, et edaspidine elu saaks veedetud võimalikult huvitavalt ja endale meeldival moel.

Kooli ajal on elurütm suhteliselt selge – koolis käimine ja õppimine ongi õppi põhitoõ. Kooli lõpp võib seejuures saabuda väga märkamatu ning tekib korruga pesast väljavisatu tunne. Mis minust elus edasi saab? Kelleks ma saada tahan? Kus edasi õppida? Kas saan soovitud kooli sisse?... jne. Seda tunnet saab vältida alustades erialaste eelistuste ja oma haridustee varasema planeerimisega. Iga klass on selleks õige aeg – alustades unistamisest ja lõpetades reaalse tegudega.

Oma valikute tegemisel tuleks arvestada ka üldiste suundadega Eesti ühiskonnas.

Akadeemiline kõrgharidus pole ainus valik

Viimase aastakümne peamine trend on pääseda omandama kõrgharidust. Ükskõik mis erialale, ükskõik mis kõrgkooli, kas riiklikule õppekohale või tasulisele. Peaasi, et õppima saadi ülikooli ja tulemuseks kraad.

Eesti kõrgharidusstrateegia koostamisel aastateks 2006-2015 toodi ühe

olulisema probleemina välja, et kõrgharidussüsteem on paisutatud ja ei arvesta piisavalt tööturu vajadustega. Ühelt poolt on see kaasa toonud kõrgharidusega inimeste ületootmise teatud populaarsetes valdkondades ning tööpuuduse, sest tugeva konkurentsi tõttu on lõpetanutel raske erialast tööd leida. Teiselt poolt saab tänases Eestis rääkida kasvavast tööjõu puudusest. See tähendab, et asutused ja ettevõtted ei leia vabanevatele või tekkivatele töökohtadele vajaliku hariduse ning oskustega inimesi. Teatud valdkonnad pole kõrgkoolides populaarsed ning vastava erialaga inimesi ei ole piisavalt koolitatud. Samuti on alahinnatud rakenduslikke erialasid kõrgkoolis ning kutseõpet teravikuna.

Tulemuseks on üleüldiselt spetsiifiliste oskustega inimeste kriis, keskastme juhtide kriis, tehniliste alade spetsialistide kriis jne.

Riiklikul tasandil on järjest enam hakatud hindama rakenduskõrgharidust ja kutseharidust, mis annab võimaluse omandada konkreetsemad ametialased ning kutseoskused.

Laiapõhjaline akadeemiline kõrgharidus pole halb, vaid neid inimesi (eriti just teatud valdkondades) on Eestis hetkel liiga palju. Konkursis töökohtadele on kõrge ning löögile saavad vaid tipude tipud. Mõnede spetsialistide järele on nõudlus suur ning õppinud spetsialist valib töökoha, kus töötada, sest pakumine on mitmekesine ja valik lai.

Oma haridustee planeerimisel on tähtis arvestada Eesti haridusmaastikul ja tööturul toimuvate arengutega, kuid alustada tuleks eelkõige suundade otsimisega iseenda seest.

Tunne(ta) iseennast

Iga inimene on väärtuslik täpselt sellisena nagu ta on. Igaühel juba väljakujunenud anded, oskused ja huvisuunad ning lisaks on veel varjatud anded ja oskused, mis vajavad kujundamist.

Haridustee kujundamise ja eriala valiku esimene etapp on iseenda uurimine. Uurimise teid on väga palju. Mõni küsib ja vastab endale pidevalt, milline

ta on ja mida ta elult soovib. Mõni loeb ka seda kirjutist ning võib üritada vastata (või lausa üles kirjutada) mõnele küsimustele, mis eneseanalüüsi toetavad:

- Millised on Sinu peamised anded? Mis Sul hästi välja tuleb? Mis Sul võrreldes teistega eriti hästi välja tuleb?
- Mida tehes, millises keskkonnas ja kellega tunned Sa ennast tõeliselt elusana?
- Millistes tegevustes, keskkonnas ja inimestega ei tunne Sa end mugavalt?
- Milline on Sinu elustiil? Millised ametid sobiksid Sinu elustiiliga?
- Milline töötamise laad Sulle meeldiks? (kontoritöö, töötamine kodus, töötamine ateljees, kindla tööajaga töökoht, töötamine vaba graafikuga jne)

Uudishimu pole patt

Eneseanalüüsi tulemusena saad rohkem ennast tundma ning seejärel on vaja teha järgmine julge samm: olla uudishimulik. Uuri igal võimalikult moel, kuidas saaksid oma võimete, oskuste ja huvidega valida õige haridustee, eriala ja töö. Uuri, mida täpselt on vaja selleks, et tulevikus huvitavatel ametikohtadel töötada (milliseid oskusi, millist haridustaset, milliseid isikuomadusi täiendada jne).

Maailm on avatud läbi interneti ja avatud on karjääriteenistused. Koolis on klassijuhatajad ja õpetajad, kellelt infot küsida ja iseendast lähtuvalt tulevikuvõimalusi arutada. Kodus on vanemad, kellelt saab küsida nende haridusteedelt saadud kogemusi ja soovitusi valikuteks. Alati on head infoallikad ja toetajad sõbrad ja sõprade sõbrad, kellel on huvitavat infot ja kogemusi jagada. Võimalusi uudishimutsemiseks ja iseenda leidmiseks on tohtuult palju.

Alusta oma tuleviku planeerimisega ja elluviimisega juba täna – see loob suuremad võimalused oma täiskasvanuelu õnnelikumalt veeta.

Advendimõtisklus

Tiit Kuusemaa

Mõistet advent seostatakse enamasti ootamisega. Siiski on selle sõna tähendus ladina keeli tulemine. – Täpsemalt siiskellegi või millegi tulek, mis seotud igatsuse, positiivsete tunnetega.

Oma tuleviku suhtes oleme vist kõik uudishimulikud. Kas tütar saab mehele? Kas pangaintressid tõusevad? Milline erakond võidab valimised? Kaua ma veel elan? Jne. Mõni on nii läbematu, et üritab tulevikku aimata kaardimoori abiga või horoskoopide uurides. Sest homse äraarvamine annab eelise ja võimu teiste üle. Malemängu võidab see, kes suudab kaugemale vastase käike ära arvata. Nii oodati pikisilmi II ilmasõja järel valget laeva. Aialapsed tahavad kooli minna, teismelised ihkavad vanemate kannal vabaks saada. Ju ongi normaalne eluhoiak suhtuda tulevikku positiivselt.

Ometi näeme ka risti vastupidist suhtumist. Mida paremaks läheb elu ja mida kopsakamaks pangaarve, seda rohkem sugeneb hirm kaotada saavutatut. Enneolematult hea eluga harjunud noored kaebavad: „jube igav on!“. Kõik on kätte saadud ja ära kogetud ning edasi kaugemale minna pole enam kuhugi. Mis sest valgest laevast, kui oleme NATO turvalise vihmavarju all. Järjest vähem jääb unistada ja saavutada. Sama märkame ka oma isiklikust elust. Ei ole enam endist rõõmu ja elevust sünnipäevast ega uuest aastast. Ammu pole hommikune voodistõusmine seotud kärsitu rõivastumisega, et saaks kiiremini mängima ja möllama; nüüd veame ohtes end sängist välja: „Jälle see neetud päev uute murede ja endise orjusega!“. Pensionieale mõtleme segaste tunnetega: tahaks ju koti peale puhkama, kuid mis meelakkumine see penskari elu ikka on?! Kes tahaks meist vanemaks saada, kui pool elu juba turjal? Mida aeg edasi, seda vähemaks jääb ootuselevust. Mõnel mehepojal kaob see sootuks kiiresti ära, ja reaalsest pelutavast elust põgenevad ära mingite aseainete mõnu-uima. Üha valjenev muusika, kirevamad kostüümid ja pöörasemad filmid annavad märku sellest, et inimene alateadlikult kardab peatuda ja vaikida, olla ja oodata. Elu ühes päevas lakkamatu melu keskel vabastab mõtetest homse päeva, vabaduspõlve ja viimaks surmatunni ees.

Küllap oleme kõik juhtunud silmitsema vanu fotosid oma esivanemaist sadakond ja rohkemgi aastaid tagasi. Need on isevärki pildid. Aeg justkui seisaks. Kiiret pole kuhugile. Habemikest vanataatidest õhkub väärikust ja memmedest rahu. Nende olemine teeb kadedaks. Kuigi nemad kogu oma elu jooksul ei saanud pooltki seda kogeda, mida moodne inimlaps oma elu esimese viieteistkümneme aastaga. Nood vaarvanemad osutusid eriti lugupeetuks just raugaeas. Ja nad ei suudaks mõista, mis on juhtunud maailma ja inimestega, et juba keskealine mees või näine osutub tööturul kõrvaleheidetuks oma vanuse tõttu. Kuid kas meie suudame paremini mõista?

Võib tunduda, et elu väärikas rahulik kulg ja tõsiasi, et inimene nagu veinigi läheb vananedes järjest paremaks, - et see kuuluks nagu väljasurnud dinosauruste maailma. Kas tõesti? Mis ajab meid juba novembrist alates kargama kaupmeeste jõulukarussellile? Kes või mis takistab meid välja astumast tõtliku elu rutiinsest ringist? Nägemast võlu vanaduses? Ehk võiks advendiajale jääda tähendus, et igaviku palge ees pole meil kiiret kuhugi. Et Taevaisa tuleb kindla peale ja saadab abi. Siis, kui õige aeg on käes. Ehkki inimlikult arvates oli Jumala Poja sünni ajastus täitsa vale: kaugel kodust ja mitte eriti sanitaarses loomalaudas. Jah, raske on oodata sündmuste iseeneslikku kulgu, ikka tahaks saatust või Jumalat tagant utsitada. Oodatu hilinemine pole muidugi meeldiv asi, kuid kindel usaldus, et tulija on teel su poole, muudab viivituse jõukohaseks. Ja seda suurem on kohtumiserõõm...

Kirikuteated

24. detsembril kell 18.00 toimub Puhja kirikus jõuluõhtu jumalateenistus ja hommikune tavapärase teenistus jääb ära.

30. detsembril algusega kell 12 toimub Puhja kiriklas koguduse jõulupidu.

31. detsembril kell 10.00 toimub vana-aastaõhtu armulauaga jumalateenistus.

Uusi tuuli kirikus

Tiit Kuusemaa

Oktoobri lõpupäevil on luterlik kirik pühitsenud oma kiriku algust Usupuhastuspühaga. Loomulikult on seal võtmeisikuks usuisa Martin Luther. Tänavu langes selle püha lähedale üks isevärki muusikasündmus. Nimelt astus 21. oktoobril Puhja kirikus üles St Jacobi Trio koosseisus: Riina Linde – viiul; Jüri Takjas - akordion, saksofonid; Tarmo Linnas - bass, löökpillid. Viimane muide on kirikuõpetaja Ida-Virumaalt ning on mänginud varasemas elus rockbändis. Tema muusikalent on leidnud nüüd uue rakenduse küll mõnevõrra rahulikumat muusikat mängides.

Sedapuhku tuldi välja Martin Lutheri koraalide instrumentaalseadete programmiga. Teadupärast oli Luther väga andekas mitte ainult uskumise, mõtlemise ja sõnaseadmise vallas, vaid ka laulude loojana. Tänapäevaste laulude meelekirikutes tema laule - ju on nad siis nii tasemel, et neid pruugitakse veel ligi pooltuhat aastat hiljemgi. Mõistagi võivad tänapäeva kiire ja ägeda muusikaga harjunud noorele inimesele kirikukoraalid tunduda monotoonsete ja venivatena, kuid see on puhtalt vormi küsimus. Viimasel ajal laudakse muide koraale juba kiiremini ja elavamalt. Omaette kogemus on kuulata sellist muusikat tänapäevastel pillidel jazzis võttes. Mõnelgi hakkasid varbad pingi all rütmi kaasa lööma.

Palade vahele rääkis Tarmo Linnas lugusid Lutherist, nii et kokku sai midagi loeng-kontserdi moodi asi. Kontsertjumalateenistus päädis meie kiriku hümniks kujunenud Lutheri majesteetliku koraaliga Üks kindel linn ja varjupaik. Oli vahva kogemus, kuidas vana sulandub loomulikult kokku uue ja värskega. Aitäh ka Kaja Udsole Puhja seltsimaja poolse korraldusabi eest ja meie vallavalitsusele, kes aitas muusikasündmuse kulusid kanda.

Hingelised Kavilda kirikus

Tiit Kuusemaa

Kuu poolteist tagasi oli taas märgata tavatut askeldamist Kavilda kiriku ümber. Vaatamata külmalainele ja karmile tormihoiatusele oktoobri lõpus, oli Puhja vallas näha kuulutusi kutsumas inimesi laupäevaks Kavilda pühakoja koristustalgutele. Kuulutusi üles pannes oli tõttõelda endalgi imelik kõhe tunne: kehvemat ajastust oli raske ette kujutada... Kuid tormi ja vihma asemel sinetas kogunenud kümnekonna talgulise üle klaar sinitaevas ja säras päike. Tuult küll oli, kuid kiriku sees ei seganud see põrmugi. Asusime kirikust välja vedama kahe aasta jooksul allalangenud laesodi, mille hunnikud ulatusid kohati vööni. Vettinud palgid ja laudad risti-rästi läbisegi telliste ja külmunud mullaga - kõik see pidi ruumi tegema kirjule kogudusele õigeusu, luteri ja katoliku kirikust, kes plaanisid kahe nädala pärast koguneda Kavilda kirikusse muusikalist jumalateenistust pidama.

Kogu selle ürituse eellugu ulatub nelja aasta taha, mil alustasime ulmelisena tunduva ettevõtmisega puhastada räämas ja võssakasvanud ortodoksi pühakoda, et aidata see uuele elule. Toona sai tehtud vallarahva abiga tohutu töö ning hingedeaja oikumeeniline jumalateenistus leidis televisioonis AK vahendusel koguni üle-eestilist kajastust. Midagi sarnast kordus ka kahe aasta pärast pisut tagasihoidlikumal kujul. Ja tänavu, veel kaks aastat hiljem, mäletades eelnevaid õnnestumisi ning erilist ülevat tunnet neil jumalateenistustel, tuli tahtmine veel kord vastanduda tegudes kaduvusele ja lagastamisele. Liiati julgustas uuele algusele tõsiasja, et vahepeal oli kirikule tekkinud omanik taastatud õigeusu koguduse näol, kus **Niina Topoleval** on eriline roll olnud täita. Nii Niina kui preester isa **Johannes Keskküla** hakkasid õhinal mõttest kinni ja nii see asi käima läkski. Appi tuli ka **Zoja Tera** oma inimestega.

Küllaltki kasina inimeste hulgaga jõudsimine uskumatult palju teha, kuid pool prahti jäi siiski koristamata. Mis muud kui järgmine laupäev novembri algul uuesti. Taas hirmutas ilmajaam

halva ilmaga. Kuid taevataat sättis seegi kord asjad omatahtsi ümber ja pani jälle vihmaluugid lukku. Nüüd oli inimesi juba rohkem ja tehnikatki oli rohkem abiks. Kui eelmisel laupäeval aitas **Aarne Remmelkoor** oma traktoriga puuprahti ära vedada, siis sedapuhku saatis **Heino Kõrgeperv** oma firma traktori koos masinamehega appi. Tehnika ütles lõpuks üles ja inimestegi jaks sai viimaks otsa, kuid kirik sai peaaegu puhtaks, - ka sellest prahist, millest eelmistel aastatel jõud üle ei käinud. Päris viimane ots jäi nädala sees koristada Niina organiseeritud Ulila inimestele.

Lõpuks jõudis kätte oodatud 11. november kui „i” täpp, mil ühine laulujumalateenistus pidi pidulik-pühaliku punkti panema kõigele eelnenule. Esimene mure, ilm, oli seegi kord hajutatud pilvitu sinitaeva ja päiksesäraga. Kui aga läksin üht inimest autoga appi tooma, ei uskunud ma oma silmi: keset kirkast päiksepaistet nägin ma täiesti klaaris taevas vikerkaart! Vähe sellest, tegu oli väga eriskummalise taevamärgiga. Kui tavaline vikerkaar kujutab endast ringi ülemist laugjat kaart, siis see kaart oli pigem täisring, mille alumine kolmandik oli alt ära lõigatud. Ja selle nuditud vikerringi keskmes helendas päike. Eks loodusteadlastel või olla sellele oma seletus, kuid Piiblit vähegi tundev inimene mäletab vikerkaart kui looja armulepingu märki inimeselastega nende tuleviku perspektiivis. Mõistagi sain sellist imeasja nähes väga rõõmsaks, aimates seost Kavilda kirikuga.

Igatahes see, mis mõne tunni pärast õigeusklike pühakojas aset leidis,

läks ilusti kokku taevase endega. Ei üritagi edasi anda jumalateenistusel toimunut, see oleks sama lootusetu kui pildistatud lille lõhna kirjeldada. Kes kohal oli, see koges. Lauldi, kõneldi, palvetati. Vene ja eesti keeles, meeste ja naiste, täiskasvanute ja laste, kirikuinimeste ning ka usus kogenematute poolt. Miskitpidi mõjus see kirju kompotina, kuid samas oli nagu ikebana, kuhu igaüks sobitas just selle oksa, mis temal anda oli. Kuna kiriku rajamisest oli möö-

dunud 160 aastat, mälestati esivanemaid, kelle tööga see pühakoda püstitatud sai. Lisaks mainitud isa Johannesele teenisid isa **Gennadi Kružkov** koos lauljatega Tartu Aleksandri kirikust, vaimulikku sõnumit jagasid luterlikud vaimulikud **Tiit Kuusemaa** ja **Aivo Prükk**. Vaimuliku muusika kavaga astusid üles projektikoor ansamblistest **Dionysios** (juhendaja **Miina-Liisa Kuusemaa**) ja **Omnibus** (juhendaja **Kärri Toomeos**), solist **Eveli Pruuli**, pühapäevakooli lapsed, noorteansambel Maarja-Magdaleenast, meie oma naiskoor **Läte** (juhendaja **Ruth Luts**) ja ansambel **Triskele**. Kõike ühendas läbi katkise katuse kirikusse langev päikesevalgus ja võbisevad küünlatulukesed osalejate käes ning altariil. Esimest korda oli pühakasutuses arvatavasti ainsad säilinud esemed kunagisest Kavilda kiriku sisustusest: maal Püha Õhtusöömaajaga ja küünlajalad. Need esemed, mida vargsi käisid kirikust ära toomas mõned tolle aja luterlikud pastorid. Pärast laulmist-palvetamist kiriku müüride vahel läks kogu rahvas (arvata ligi 100 inimest) välja, kus turgutati end sooja supi, kuuma tee ning kohvi ja küpsetistega. Kõik olid ülevas tänulikus meeleolus ja üheskoos tõdeti veendunult, et see kokkutulemine Kavilda kiriku juures ei jää kindlasti viimaseks.

Veel kord suur tänu kõigile, kes oma panusega, olgu selleks rassimine kirikus, toiduainetega toetamine, supi keetmine, hea nõu andmine või lihtsalt rõõmus kaasalöömine, aitasid sellel suurepärasel ettevõtmisel õnnestuda!

„Sinilind“ tantsis muusikateatrite festivalil

Katrin Hommik

2. novembril osales Puhja seltsimaja laste ja noorte balletitrupp „Sinilind“ Tallinnas VI Vabariiklikul Laste ja Noorte Muusikateatrite Festivalil. Tegemist on 3-päevase festivaliga, mida korraldab Kaari Sillamaa Kunita Kunstide Kool. Festival toimus Lindakivi Kultuurikeskuses. Festivalile tulevad muusikaga tegelevad teatritrupid kogu vabariigist ja alati esitatakse ka staarmuusikal, kus osalevad tuntud artistid – sel aastal näiteks Katrin Karismaa ja Tõnu Kilgas.

„Sinilind“ esitas oma juubelietenduse „Mängime „Helisevat muusikat“. Põhilist närvipinget tekitas see, et vahetult enne festivali tuli leida uus kapten von Trapp. Suur aitäh Siim Supsile, kes meid suurest kimbatuses välja aitas ja suurepäraselt paari prooviga osaga hakkama sai! Festivalil läks kõik õnnelikult, tantsijad olid väga tublid ja aplaus tormiline. Nägime ka Noore Balleti etendust „Imelil“.

„Sinilind“ sai festivali eripreemia kui parim lavaline ansambel. Trupi tantsijatest märgiti ära Daina Kiseljova.

Korraldajad tänasid meid toreda etenduse eest ja kutsusid järgmisel aastal kindlasti tagasi.

Festivalile sõidu eest võlgneb „Sinilind“ tänud Eesti Kultuurkapitali Tartumaa ekspertgrupile, Puhja Vallavalitsusele ja seltsimajale.

**30. dets toimub
Puhjas
11. jõuluturniir
korvpallis.
Kell 10.00
alustavad noored,
12.00 mehed**

MTÜ Puhja Strohh

Liikumisrühmade taaskohtumine Puhjas

Kaja Udso

Tartumaa koolide ja kultuuriasutuste liikumisrühmad said detsembrikuu esimesel päeval Puhja Seltsimajas taas kokku. Seekordne ülevaatus/õppepäev oli tublidele tantsuhuvilistele Puhja vallas juba kümnes. Traditsioonile pandi alus 1996. aastal Ulila klubis, kuid järgmisel aastal klubi suleti ja nimetatud üritus kolis üle Puhja seltsimajja. Seekordsel kokkusaamisel osalesid liikumisrühmad Nõo ja Sillaotsa Põhikoolist, Nõo Realgümnaasiumist, Ülenurme Gümnaasiumist, Rannu ja Võnnu Keskkoolist ning Puhja seltsimajast.

Miks siis tullakse ja milleks on seda üritust vaja? Ikka selleks, et näha millega tegelevad teised samasugused kollektiivid maakonnas ja loomulikult näidata endi oskusi teistele. Juhendajate poolt on alati väga oodatud žüriiliikmete nõuanded ja ühine arutelu. Kodukorra järgi on osalejad vanuseliselt jaotatud A, B ja C rühmadesse. Ürituse juures leidub ka väike võistlusmoment – nimelt on žürii ülessandeks välja selgitada iga rühma võidutants. Korraldajate eesmärgiks ongi kõigile teistele tantsutruppide-

le jätta teadmine - olime teised! Leiame, et tänasel päeval on sageli liigagi palju igasugust mõõduvõtmist, võistlemist ja konkurentsi. Olgu liikumisrühmade päev Puhjas eelkõige üks tore kokkusaamine, mitte järjekordne stressitekitaja.

Žürii koosseisus: Eve Noormets (Eve Studio), Maia Karm ja Anne Tamm – Kivimets (mõlemad Hetero Studio), otsus oli seekord väga üksmeelne. A rühma parimaks kuulutati tants „Jalg-ratas“, mille esitas Nõo Põhikooli tantsutrupp „Triiniks“, juhendaja Marilin Sillaste. B rühma parimaks kiideti meie suureks rõõmuks oma „Sinilinnu“ tantsitud „Leib jahtub“ (juhendaja Katrin Hommik). C rühmas tõi Nõo Realgümnaasiumi „Triiniksile“ võidu tants nimega „Y“, juhendaja Ingrid Hamer.

Tubli „Sinilind“! Tubli Katrin! Meie suur tänu kuulub ka Sirje Dementjevale, kelle poolt vastvalminud kostüümides nägid meie tantsulapsed tõesti head välja!

Ürituse toimumist toetasid Eesti Kultuurkapitali Tartumaa ekspertgrupp, Rahvakultuuri Keskseks ja Puhja Vallavalitsus. Aitäh!

Võrkpallist Puhjas

JaakRatt, treener

Puhja Gümnaasiumi poisid mängisid end finaali

Eesti Koolispordi Liidu võrkpalli rahvaliiga poolfinaalmängud 10-12 klasside poistele toimusid Lähtel.

Meie noormehed kaotasid tasavägisel kohtumisel Nõo Realgümnaasiumile aga võitsid Kadrina Keskkooli ja Lähte Ühisgümnaasiumi, tagades saavutatud teise kohaga endale edasipääsu Eesti Koolispordi Liidu rahvaliiga meistrivõistluste finaalturniirile. 7. detsembril mängib meie võistkond finaalturniiril Põltsamaal, kus alagrupis mängitakse Järvakandi ja Mustvee Gümnaasiumi ning Tallinna Tõnismäe Realkooli võistkondadega.

Kooliliiga maakondlikul võrkpalli kooliliiga esimesel etapil 8-9 klasside poistele saavutasid Puhja poisid teise koha

Puhjas toimunud maakondlikul võrkpalli kooliliiga esimesel etapil 8-9 klasside poistele osales 4 võistkonda. Peajagu üle oli eelmise aasta vabariikliku kooliliiga võitja Rannu Keskkooli võistkond, kes võitis Puhjas kõik vastased ja saavutas esikoha. Hiie kool kaotas nii Nõo Põhikooli kui ka meie kooli võistkonnale. Teise ja kolmanda koha mängus osutus tasavägisel mängul paremaks Puhja Gümnaasiumi võistkond ja võitis turniiri esimesel etapil teise koha. Meie võistkonnas mängisid T. Paavilainen, M. Paavilainen, M. Järvet, A. Stvolov, N. Konovalov, I. Vozijan, S. Markov, O. Järvala, M. Järv.

Eesti peab kasutama taastuenergiat

Jüri Morozov, Saare vallavanem

Keskkonnaseisundi halvenemine ja piirkondade majandusliku ebavõrdsuse suurenemine on Eesti lähiaja probleemid millele lahenduste leidmisega peaksid tegelema nii teadlased kui poliitikud. Kui räägitakse kreenis Eestist või kahest Eestist, siis ilmselt peetakse silmas eelkõige majanduslikku ebavõrdsust indiviidi tasandil. Eesti riigi lähiaastate peamiseks ülesandeks on kõikidele inimestele majandusliku heaolu tagamine. Kuidas seda saavutada tingimustes, kus majanduslikud ressursid asuvad peamiselt suurlinnades ja nende lähiumbruses.

Võimalused Eestis olemas

Täna sel päeval omab maa väärtust atraktiivsetes majanduspiirkondades ja looduskaunites kohtades. Tavaline keskmine või väheväärtusliku põllumajandusmaa hind on aga madal. Madal selle tõttu, et selle maa pealt ei saa toodangut, mis turul maksaks. Tavapärase on maal olukord kus

tagastatud talu omanik maksab oma maa eest ainult maksu saamata sellelt maalt vähimatki tulu. Kuidas oleks siis võimalik saavutada olukord, et maa annaks sellist toodangut millele oleks turg ja kindlustaks selle omanikule tulu. Sellised võimalused on Eestis tegelikult olemas, vajalik on vaid poliitilist tahet seda realiseerida. On vajalik alustada riigiabi korras soojatootmist, et vältida kaugkütte piirkondade lagunemist ja paljude majapidamiste toimetulekuraskusi. Eelistatud on seejuures taastuval ja kohalikul energial põhinevaid või selleks ümberkohandatavaid soojatootjaid väikeasulates ja -linnades. Rakkendades teiste Euroopa riikide kogemusi ja siseriiklikku ressursi nii teadlaste kui ka kasutamata põllumajandusmaa näol on võimalik mõne aastaga alustada programmi elluviimist.

Võttesõnaks taastuenergia

Euroopa Liidu toel hoitakse täna osa tootmistaast ühtse pindalatoetuse kaudu korras. Paljudel juhtudel niidetakse (puru-

tatakse) põllul kasvav taimne mass ja see jääbki põllule. Selleks kulutatakse kütust ja määrdeaineid, masinate amortisatsiooni ning inimtööjõudu tootmata mingeid väärtusi (kaupa). Kui suunata aga toetused tehnoloogia arendamisse ja taastuenergiat toimiva soojusenergia tootmise toetamisele lööme mitu kärbest ühe hoobiga: esiteks saaksime põllud korda (kultuurmaastiku taastamine-säilitamine), teiseks saaksid kohalikud inimesed tööd (majanduse elavnemine), kolmandaks säästame loodust (taastuenergia kasutamine), neljandaks hakkaksid maaomanikud oma maalt tulu teenima (ressursi otstarbekas kasutamine).

Lisaks loetletule võib tuua veel mitmeid positiivseid nähtusi, mis kaasnevad kohaliku taastuenergia kasutuselevõetuga: oleme vähem sõltuvad Eestisse tarnitavast gaasist, põlevkivi kaevandamist saaks piirata ainult elektrienergia tootmiseks vajaliku koguseni, maapiirkondades muutub elu paremaks.

Tundub, et Eesti kreenist väljatoomiseks on olemas võimalus mille rakendamiseks pole vaja muud kui poliitilist tahet.

Kolm tilka verd

Indrek Saar, Teatri NO99 tegevjuht

Kui preestrid 5 sajandit tagasi tärkavas uusaegses Euroopas rahalised indulgentsid välja mõtlesid, oli neil õilis eesmärk silme ees terendamas, kuidas seeläbi maailm paremaks muutub. Indulgentside põhimõte oli lihtne – kui inimene eetika või moraaliireeglite vastu eksis, siis ostis ta pattude lunastamiseks kirikuvärvast indulgentsi, mis lunastas kõik tehtud ja veel tegemata patud. Eksinu sai patud andeks ja kergendas nende võrra oma rahakukrut. Kirik sai raha ja kuulutas selle abil veelgi jõudsamalt headuse võimu.

Paraku ei suutnud need targad mehed ette näha, et selline abinõu on tegelikult vanakuradile kolme tilga vere andmine ja viib ühiskonna veelgi sügavamasse kriisi. Enda südametunnistusega ei ole enam vaja vaeva näha, kui sellised „võimalused“ kätte juhatakse. Piisab sellest, et patt toodaks rohkem rahalist tulu, kui patu lunastamisega kuludid tekib. Ja kui vaimsed liidrid on tee kätte juhatanud, läheb ühiskond järjest suurema hooga allamäge.

Targad ja vaprad olid need mehed, kes astusid vastu diktatuurile ja hirmule. Nii 20. sajandi algul, kui lõpupoole ja muutsid seeläbi (taas)võimalikuks demokraatliku

Eesti riigi. Valus oli nende pettumus, kui võim neil käest libisema hakkas. Inimesed, tänamatud nagu me oleme, tüdinesid juba tuntud nägudest, võtsid neid kritiseerida ja valisid endale uued eeskujud. Kuid ka uued eeskujud olid vaid inimesed ja tegid vigu.

Targad ja vaprad mehed olid vahepeal mõelnud ning aru saanud, et rahvas on rumal ja ei tea, mis talle hea on ning mida ta tegelikult tahab. Nad otsustasid rääkida ühte ja teha teist - ikka õilsa eesmärgi nimel ja uskudes, et eesmärk pühendab abinõu. Selleks, et nende juttu piisavalt hästi kuulda oleks, oli vaja veidi rohkem raha, kui neil parasjagu oli ja nad võtsid taas kasutusele indulgentsid, mida juristide vahendusel parteikontorist osta saab. Seda veel 21. sajandil!

Paraku ei olnud nad oma asja ajamise käigus märganud, millal see vana, Rehepapi sõstramahl -trikk sassi läks ja vanakurat oma 3 tilka verd tegelikult kätte sai. Enne, kui targad mehed arugi jõudsid saada, olid müüdnud Keila-Joa suvila, Kalevi hooned rendile võetud, koolid Tallinas rendile antud ja K-kohuke posti otsa riputatud; Sakala keskus lammutatud; Virumaa koos elanikega õlitootjatele maha müüdnud; valla-, kooli- ja haiglahid oma

kolm tilka verd andnud; eetika- ja auka-tegooriad saanud põlastusväärseteks nõrkusteks jne. Ühesõnaga: riigiuseks saanud JOKK ehk juriidiliselt on kõik korrektne.

Ma ei suuda ette kujutada, kuidas on neid protsesse käivitunud inimestel õnnestunud oma mõtlemist „kombineerida“ sinnaamaani, et selliseid tegusid õigustada omaenda südametunnistuse ja järeltulijate ees. Aga ma suudan ette kujutada, mis jääb järgi meie ühiskonnast, meie riigist, sel hetkel, kui kõik vähegi mõtlevad inimesed alla annavad ja kas ära kolivad või samad käitumisreeglid üle võtavad.

Ma näen enda ümber iga päevaga rohkem ja rohkem raevunud inimesi. Ma loodan, et nende raev väljendub tsiviilühiskonnale vastavalt selles, et nad kõik lähevad seekord valima ja võtavad ka oma sõbrad, tuttavad, sugulased kaasa. Veenvad neid selles, et kui me seekord ei suuda end kokku võtta, on järgmine kord tõenäoliselt lootusetult hilja.

Ma usun, et õiglus lõpuks siiski võidab ja aastate pärast saavad meie lapsed rääkida oma lastele uskumatuid aga õpetlikke lugusid JOKK-ühiskonnast. Nii, nagu meie räägime oma lastele kavalatest preestritest, kes elasid 5 sajandit tagasi ja tegid kaupa vanakuradi endaga.

SELTSIMAJA ANNAB TEADA

Laupäeval, 16. detsembril kell 19.00

Puhja Gümnaasiumi XIV

JÕULUBALL

Külastuste saabumine 18.00

Pileteid saab osta abiturientide käest.

Teisipäeval, 19. detsembril kell 16.00

SINILINNU JÕULUPIDU

Neljapäeval, 21. detsembril

kell 12.00 – 14.00 ja 15.00 – 19.00

jagavad päkapikud seltsimajas

PUHJA VALLA JÕULUPAKKE

Laupäeval, 23. detsembril kell 12.00

MUDILASTE JÕULUPIDU

Jõuluvana kontor avatud tund enne ürituse algust.

01.01.2007 kell 00.30

„TANTSIME UUDE AASTASSE“

muusikat valib Kristjan Veedler

Neljapäeval, 4. jaanuaril kell 15.00

PENSIONÄRIDE NÄÄRIÕHTU.

Hea tuju eest hoolitseb Helve Pärtel.

Külla tuleb näärieit.

Teekõrvase ja kingipaki võtame ise kaasa.

Tasuta.

Valla buss toob peole: Mõisanurmest 14.00,

Ulilast 14.15, Uulast 14.20, Järvakülalt 14.30

Reedel, 5. jaanuaril kell 19.00

Puhja MNS – i NÄÄRIPIDU

Detsembris Uula huvikeskuses:

02. detsembril kell 11.00 - Pühapäevakool (Tiit ja Miina Kuusemaa)

09. detsembril algusega kell 12.00 toimub taimikasvatuse ja aiakujunduse projekti raames viimane koolitus teemal:

Jõulud aias ja toas ning valgus aias.

Ootame kõiki kursusest osavõtnuid, et projekt meeldival lõpetada.

Seekord kohtume Laine juures Kavildas.

10. detsembril kell 12.00 – Käsitööring (õmblemine)

16. detsembril kell 11.00 – Pühapäevakool (Tiit ja Miina Kuusemaa)

22. detsembril algusega kell 17.00 – Laste jõulupidu (jõulupakkide jagamine)

Teisipäeviti ja reedeti kell 19.00 – 20.00 toimuvad naistele shapingu tunnid.

Oodatud on kõik huvilised

Huvikeskuse juhataja Airi Mahla

Info telef. 56904718

Pere vaimsus on riigi edu alus

Jaan Õunapuu, Eesti Vabariigi
regionaalminister

Mul on siiralt hea meel, et kristlikest, inimlikest ja eetilistest väärtustest rääkimine hakkab Eestis tasapisi juurduma. Poliitikud räägivad pigem perekonna väärtustamisest poliitikas kui perekonnast ning selle vaimsest alusest.

Tegelikult on riik ja pere omavahel olemuslikult tihedalt seotud ning ajaloos on edukaks osutunud vaid need riigid, mis on toiminud sarnaselt selles riigis üldaktsepteeritavale perevaimsusesele. Me peame suutma tunnetada, mis on Eestis perekonna vaimse kokkukuulumise ja ühistegutsemise alus, ning leidma sellest siirdeid praeguse Eesti riigikorralduse juurde. Kui pole ühisvaimsus või olemuslikke sidemeid, siis pole ka ajast aega kestvat Eesti riiki.

Eesti perekonna aluseks on iidsetest aegadest peale olnud üldinimlik vaimsus: hoolivus, ühtehoidmine ja andestamine. Igaüks neist väärtustest kannab suurt hulka märgilisi ja lastele maast-madalast sissekasvatatud teadmisi hea ja halva kohta. Teie lahkelt loal peatun põgusalt neil kõigil ja näitan, kuidas Eestis praegu lähtutakse sarnasest eetilisest tunnetusest või kuidas oleks seda võimalik teha.

Hoolivus perekonnas tähendab seda, et kõigi pereliikmete vajadused on võrdse kaaluga. Me ei kujuta ette, kuidas ema jätkaks oma lapse toitmata, sest tal endal ei ole parasjagu kõht tühi. Rahvasuu ei kutsu sellist naist mitte emaks, vaid rongamaks, ja selle häbiväärse tiitli võis saada palju väiksema hoolimatuselingu eest. Samasugune seos kehtib ka teistpidi. Eestlast on kasvatatud nii, et ta hoolitseks oma vanemate eest ka siis, kui need on jäänud vanaks ja väetiks. Valgeid vareseid on iga rahva hulgas, kuid üldnorm on siiski see, et pereliikme eest kantakse hoolt.

See arusaam on ammusest ajast käibel ka poliitikas: iga vald peab oma vaesed ise toitma. Hoolivus poliitikas ei tohi aga mingil juhul seostuda vaid vaesusega, see peab seostuma lugupidamisega, lugupi-

damisega iga inimese vastu sõltumata tema east või elukohast. Eestis on solidaarne pension ja tervishoid, tasuta üldharidus ning veel palju olulist. Ilma hoolivusest ei oleks midagi sellist.

Teine märksõna oli ühtehoidmine. Kui jätkata pere näitega, siis ükski tõeline ema ei jäta oma last hädaohu korral maha ega laps hülga raskete aegade tulles vanemaid. Teatakse, et tugevad suudetakse olla vaid koos, seades kõigile pereliikmetele jõukohaseid ülesandeid ja pingutades ühiselt. Eestlased on näidanud, et me suudame ühiselt tegutseda. Me olime koos Vabadussõjas, seisime õlg-õla kõrval Lauluväljakul ning pingutasime üheskoos püksirihma, et jõuda Euroopa Liitu ja NATO-sse. Need suured eesmärgid liitsid nii rahva kui eri erakondadest pärit poliitikud.

Nüüd on meil taas ühine missioon. Me peame pingutama selle nimel, et eesti rahvas kasvaks ja kosuks, sest muidu on ju senine töö olnud asjata. Ma olen veendunud, et kui suudame üksteisest hoolida, siis suudame ka üheskoos pingutada. Kui me aga hoolida ei suuda, siis ei suuda me ka andestada.

Sellel olenegi jõudnud kolmanda märksõna, andestamise juurde. Iga ema teab, et lapsed eksivad vahel. Ja iga laps teab, et ema annab ikka andeks, ükskõik kui palju me talle ka haiget ei teeks. Lapsed kasutavad seda vahel julmalt ära ja sellest on kahju. Kahju on ka sellest, et Eesti poliitika andestada ei suudeta. Meie poliitika on lõhestatud vastutoludest isikliku meeldivuse ja vanade solvangute pinnal. Me ei väitle seisukohtade pärast, vaid sobrame minevikus, parastame ja irvitame, maksame kätte ja loobime kõikaid kodaratesse.

Eesti saab tõeliselt suureks siis, kui poliitikud õpivad kristlikest väärtustest ja iidsest peredest tarkusest selgeks lisaks hoolivusele ja ühtehoidmisele ka andestamisele. Kui me suudame näha konkurendis inimest ja hoida isiksuse lahus elus paratamatult ette tulevatest eksisammudest, on meie tulevik palju helgem!

Eesti haritumate, tervemate ja ausamate rahvaste hulka

Peeter Kreitzberg, Riigikogu liige

Olen enam kui kindel, et demokraatia, õigusriiklus ja sotsiaalne turvalisus peavad kasvama sama kiiresti kui meie majandus. Viimastel aastatel on täpselt vastupidi – majandus õitseb ja kõik muu hääbub. Kui juba võistelda millegi nimel, siis olgu selleks rahva kestmajäämine, mitte raha. Kahjuks on majanduskasvuga kaasnenud tagasilangus demokraatias. Me hoiame kokku hariduse, rahva tervise, eluea ja turvalisuse pealt, me ei suuda kaitsta oma keskkonda ja aidata noori peresid. Oluline on võitlus korruptsiooni, sundparteistamise ja raha võimuga. Eesti ei tohi muutuda selliseks kohaks, kus keegi elada ei taha – tuleb peatada inimestest tühjaks jooksmine ja Eesti töötaja korraliku palga peale koju tagasi tuua.

Riik saab tugev olla ainult siis, kui tal on tugevad kodanikud. Haridus on selle vaieldamatuks aluseks. Sellist riiki nagu Eesti, kus hariduskulud on nii suures mahus jäetud iga inimese enda kanda, on raske Euroopast leida. Väikeriigile tähendab see ülisuuri riske kestmajäämise seisukohast, siis on midagi väga valesti, kuigi oleme olukorraga justkui leppinud. Hariduse roll on turumajandusest tingitud kihistumise leevendamine, mitte selle süvendamine.

Rikas, aga loll riik

On lausa kurioosne, et nii rikas riik nagu Eesti ei suuda tagada söime- ja lasteaiakohti kõigile vajajatele ning ei soovi ellu viia põhiseadusega ettenähtud tasuta põhihariduse nõuet. Suur osa meie lapsivanematest on raskustes kulukate töövihikute, spordi- ja kunstioppetavete muretsemisega põhikoolis õppivatele lastele. Ebanormaalne on olukord, kus huviharidusest saavad osa vaid jõukamate perede lapsed ja paljud kõrgharidust omandavad noored peavad õppimise kõrvalt täiskohaga tööl käima. Raske on leida teist Euroopa riiki, kus enam kui pooled noored on sunnitud kõrghariduse omandamise eest ise tasuma. Eriti sobimatu on see väikeriigile,

kus inimkapitali riskid peaksid olema viidud miinimumini.

Leiame, et senise sünde toetava poliitika kõrval tuleb pöörata enam tähelepanu kõikide lastega perede püsivale heolule ning sellega seotud teenuste arendamisele. Laste ja noorte tasuta hariduse riiklik kindlustamine on suurim riskide maandaja.

Odavale tööjõule rajatud majanduskasvu aeg hakkab ümber saama. Seepärast on lühinägelik rajada edasist majanduskasvu välistööjõu sissetoomisele kolmandatest riikidest. Oleme selle vastu. Meil on palju põhihariduseta noori, eakad on valmis naasma tööjõuturule. Palju võimekaid inimesi on lahkunud välismaale. Need on inimesed, kellesse tuleb panustada. See aga nõuab murrangut täiskasvanute hariduses. Leiame, et riik peab senisest oluliselt rohkem panustama täiskasvanute täiend- ja ümberõppesse. Juba aastaid ei lähene me Lissaboni strateegia eesmärkidele. Kui Eestis õpib täiskasvanute hariduse süsteemis 6% töövõimelistest inimestest, siis Skandinaavia riikides üle 20%. Hõlptulu ei sobi riigi majanduspoliitika aluseks. Õigus haridusele on põhiline inimõigus ilma milleta ei ole teostatavad teised inimõigused. Seetõttu tuleb haridus muuta kõigile kättesaadavaks.

Aeg muutusteks

Riik võib makromajanduslikus mõttes olla rikas, isegi väga rikas, aga tema kodanikud vaesed. Meie majanduskasv on võimas, isegi riigieelarvesse laekub raha tunduvalt rohkem kui planeeritud. Ometi elab 1/3 lapsi allpool vaesuspiiri, politseinikud lahkuvad teistesse riikidesse õiglasema töötasu järele, taas tunneme puudust õpetajatest, paljud noored peavad ülikooliõpingute kõrvalt tööd rabama, et kuidagi toime tulla. Raisates samas oma tervist ja noorust. Tuhanded ametnikud on kordi alamakstud, pensionärid on 500 krooniga aastas kergesti ülesostetavad. Paljud inimesed jäävad ilma õigeaegse ravita. Ma arvan, et on aeg muutusteks ja tuleb panna alus kultuuri ja riigi kestmisele.

Päästeameti ennetuskampania „Tuleohutud jõulud”

Erki Remmelkoor

Lõuna-Eesti Päästkeskus Ennetustöö büroo

Jõuluag toob inimeste ellu elevust, sära ja kauneid hetki, kuid mitte ainult.

Paraku juhtub ka jõulude ja aastavahetuse perioodil traagilisi tuleõnnetusi, kuna sel ajal kasutatakse tavapärasest rohkem lahtist tuld ja inimeste tähelepanu on peomeeleolus hajutatud.

Päästeameti andmetel hukkub igal aastal Eestis tuleõnnetuste tagajärjel keskmiselt 130 inimest, neist 80% hukkub kodudes ning enamus õnnetusi on põhjustatud inimeste endi hooletusest. Kahjuks tuleb tõdeda, et ka Tartu maakonnas juhtub suurem osa tuleõnnetusi eluhoonetes. Viimase kolme aastaga on Tartumaal talveperioodil kahjutule läbi kahjustada saanud või hävinud ligikaudu 100 kodu. Hirmuäratavalt suured numbrid.

Külmal ja pimedal talveajal ning jõulude ja aastavahetuse melus varitseb meid hulk ohte, kuna sel ajal on lahtise tule kasutamist tavapärasest rohkem. Jõulukinkide ootusärevuses ja aastavahetuse elevuse keskel kipuvad ununema elementaarsed tuleohutusnõuded, millega käib kaasas ka kindel usk, et minuga ju tuleõnnetust ei juhtu. Ometi ei tea me seda kunagi.

Mõned soovitusel, et jõuluag rahulikult mööduks:

- Küünlad ja kaminatuli toovad õhtutesse õdusust, kuid nende järelevalveta jätmine on lubamatu. Parim koht küünaldele on seal, kus lähedal ei ole kergesti süttivaid esemeid.
- Oluline on meeles pidada, et elektrijuhtmeid ei tohi üle koormata. Ülekoormatud ja vigased elektrijuhtmed süütavad kahjutule väga kergesti. Ka elektriküünalde vigased juhtmed võivad põhjustada tulekahju.
- Isegi kärelda pakasega kütke möödukalt ning vastavalt küttekeha kuumataluvusele. Ülekütmine ja korrastamata kütteseadmed on külmal aastaajal sagedaseim tulekahju põhjus.
- Pärast suitsetamist kustutage hoolikalt sigaret tulekindlasse tuhatoosi või kaminasse. Voodis suitsetamine on kaasa toonud enim traagiliste tagajärgedega tuleõnnetusi.

Ka väikesest sädemest, mis on tekkinud toidu valmistamisel või küünla põletamisel võib väga kergesti alguse saada ettearvamatute tagajärgedega tuleõnnetus. Seega püüdke jõulusaginas ja peomeeleolus tähelepanu pöörata tuleohutusele oma kodudes ning mitte kaotada valvsust!

Ning lõpetuseks, tehke oma lähedastele elu päästev jõulukingitus suitsuanduri näol!

Turvalisi ning rõõmsaid jõulupühi!

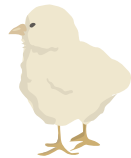
Detsembrikuu õnnesoovid

95 ELLA PURE	Puhja alevikust	18.12
93 HILDA RAISSAR	Teilma külast	12.12
91 SALME-HELENE KEELDOJA	Puhja alevikust	20.12
84 LEILI PAJOR	Tännassilma k.	01.12
83 HELMI KALA	Mäeselja külast	28.12
80 LJUBOV SOLODOVA	Rämsi külast	02.12
80 AIME KRAAK	Ulila alevikust	31.12
75 EVI KAIV	Võllinge külast	12.12
70 ANNA MOISSEJEVA	Kaimi külast	07.12
70 VAIKE TAAL	Mõisanurme k.	13.12

Valla uued kodanikud

Irina Škurko
Vladimir Škurko
perre sündis 25.10.2006 poeg
Artur Škurko

Maarja Raudsepp
Oleg Kobzar
perre sündis 31.10.2006 poeg
Radek Kobzar

On võimalik rentida sõiduauto järelhaagist Puhja tanklast.
Infot rentimise kohta saab tankla telefonil 7451451

Politseiteade

Alates 01.01.2007 toimub Puhja vallamajas politsei vastuvõtt teisipäeviti ja reedeti kella 09.00 kuni 10.00

Võrtsjärve konstaablipiirkonna konstaablite telefoni ja e-mailide aadressid.

Alik Säde 53307118, 5189717,
alick.sade@louna.pol.ee
Jaanus Tera 53307119, jaanus.tere@louna.pol.ee
Janek Lepik 53307117, janek.lepik@louna.pol.ee
Tiit Treial 53307121, tiit.treial@louna.pol.ee

MÄLESTAME

Lilja Lamonen	22.06.1936 – 07.11.2006
Ülo Neltsas	13.09.1956 – 15.11.2006
Eugenie Ääremaa	12.04.1912 – 15.11.2006
Leida Kuiv	20.06.1915 – 15.11.2006
Stepanida Jakovleva	11.11.1916 – 21.11.2006

JÕULUTOETUSED

Kooskõlas Puhja Vallavolikogu määrusega nr. 23.03.2006 kinnitatud "Sotsiaaltoetuste maksmise kord Puhja vallas" on Puhja valla jõulutoetuse (a` 100 krooni) saamise õigus Puhja valla elanike registrisse kantud:

- eakatel isikutel alates 70.-ndast eluaastast;
- sügava puudega isikutel;
- puuetega lastel;
- Puhja vallast pärit lastekodudes viibivatel kasvandikel;
- eestkosteperede lastel;
- hooldusperede lastel kui hooldusperle leping on sõlmitud Puhja Vallavalitsusega.

Jõuludeks maiustuspakkide saamise õigus on Puhja valla elanike registrisse kantud kuni 14 aasta (k.a.) vanustel lastel.

Puhja Vallavalitsus maksab jõulutoetust

Puhja Vallavalitsuse kassast alates 12.detsembrist
Uula huvikeskuses 18.detsembril kell 13.00 – 14.00
Ulila keskus 18. detsembril kell 14.00 –15.00

Puhja valla päkapikud jagavad lastele maiustuspakke

Ulila keskus 18. detsembril kell 14.00
Puhja seltsimajas 21. detsembril kell 12.00 –14.00
kell 15.00 –19.00
Uula huvikeskuse jõulupeol 22. detsembril kell 17.00
Puhja seltsimaja jõulupeol 23. detsembril kell 12.00
Puhja vallamajas alates 27.detsembrist.

Puhja Vallavalitsus

Klientide paremaks teenindamiseks on Puhja Postkontor alates 4. detsembrist avatud:

E 8:00-15:00
T 8:00-18:00
K, N, R 8:00-15:00
L 8:00-13:00

PUHJA VALLA LEHT

VÄLJAANDJA: PUHJA VALLAVOLIKOGU JA VALLAVALITSUS
61301 TARTUMAA; TEL. 730 0641
TOIMETAJA: PÄIVI MÄRJAMAA, TOIMETAJA@PUHJA.EE JA PAIVI@PUHJA.EE
TRÜKITUD OÜ TARTUMAA TRÜKIKOJAS
TRÜKIARV: 1050